

inermi cittadini, ma anche i resti ancora combattivi delle armate bianche e, soprattutto, arrivavano gli agenti del nuovo potere sovietico con una serie di operazioni sanguinose). In questa situazione, i profughi russi arrivati in occidente, invece di ripiegarsi su se stessi o di lasciarsi chiudere in un ghetto, divennero un vero punto di rinascita della civiltà europea e delle sue tradizioni cristiane: le circostanze, apparentemente del tutto sfavorevoli, furono invece vissute come una sfida alla libertà e alla responsabilità personali, e la riscoperta del cristianesimo non venne presentata come la riproposizione di valori astratti ma come la testimonianza di una vita capace di trasfigurare tutto il mondo.

ПРОБЛЕМИ КОЛОНІЗАЦІЇ В РОМАНАХ ХИМЕРНОЇ ФАНТАСТИКИ ЧАЙНИ ТОМА М'ЄВІЛЯ

Денісова Д. Д. (Суми)

У творчості сучасного британського письменника-фантаста Чайни М'євіля проблема колонізації займає одну з ключових позицій. Представляючи літературу чиненайбільшої і наймогутнішої імперії минулого, М'євіль не відчуває ностальгії за колишньою величчю й зриває маски з благородних поривань колонізаторів на просторах своїх романів. Розкриваючи проблему колонізації, Чайна М'євіль використовує стратегію контрастування мотивів і вчинків імперій, які представляють світоглядну точку відліку творів, з альтернативним укладом і філософією життя інших народів. Прикриваючись благородними цілями торгівлі («Посол-місто»), поширення цивілізації («Залізна рада») або збереження миру («Залізна рада», «Шрам»), колонізатор насправді прагне лише поневолення й збагачення, не приносячи колонізованим народам нічого окрім горя й розорення, що засвідчують наступні тези за романами письменника.

Колонізація й расові утиски. Незважаючи на те, що осередок імперських апетитів світу Бас-Лаг місто Нью-Кробузон населене багатьма народами, вони не утворюють єдності. У місті панують сильні расові забобони й обмеження,

міжрасові зв'язки караються законом, а саме місто поділене на гетто («Вокзал загублених снів»).

Колонізація й руйнування. Там, де ступив чобіт колонізатора, панує пустка, втрачаються мистецтва, з'являються каліцтва й спаплюжені життя. Війна за розширення території ледь не призводить і до руйнування центру колонії Нью-Кробузону («Залізна рада»).

Колонізація й розбещення. Міф про моральну зверхність колонізатора, М'євіль руйнує у романі «Посол-місто» на прикладі Фестивалю брехні, який колонізатори влаштовують як дар місцевим жителям (Господарям), у яких відсутня здатність брехати: *«Наші послы, одначе, були людьми. Вони так само вправно брехали їхньою Мовою як і нашою, що приносило Господарям безмежне задоволення. До нашого прибуття, фестивалів брехні на планеті не було. Звідки їм було взятися? Вони з'явилися відколи ми заснували Посол-місто. Це був один із наших перших дарів Господарям»* (переклад наш) [1]. В обмін на цей та інші подібні дари, колонія Терра отримує від Господарів унікальний ресурс, який існує лише на їхній планеті.

Колонізація й одномірність. Світ колонізатора марковано стереотипністю мислення й упередженим ставленням до культури й світогляду інших народів, які часто постають більш складними й розвиненими ніж колонізаторські. Навіть персонажі романів, які не є виразниками імперської політики, тим не менш перебувають під хибним враженням, належачи до світу імперії («Вокзал втрачених снів», «Шрам»), що вказує на одномірність імперського способу мислення.

Колонізація й крадіжка вибору. Дії колоністів можна порівняти зі злочином, про який вони навіть не знають, «крадіжкою вибору». *«Забрати у когось право вибору...[означає]... забути, що хтось має свою власну дійсність, абстрагувати його... Коли хтось забувається, забуває про дійсність іншого, то чинить так, ніби він сам-один на землі... Коли він краде їжу, він забирає у іншого вибір її з'їсти; бреше про дичину – забирає у іншого вибір її вполювати; лютує й*

нападає без причини – забирає у іншого вибір не бути скаліченим чи не жити в страху» (переклад наш) [2].

Колонізація краде вибір не жити в страху, вільно користуватися своїми ресурсами, знаннями, мовою, традиціями та культурою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Miéville C. Embassytown // Pan Macmillan. 2011. URL: <https://books.google.com.ua>

2. Miéville C. Perdido Street Station //Random House Publishing Group. 2003. URL: <https://books.google.com.ua>

UN'EMBLEMATICA INFANZIA: GIANNI RODARI IN URSS

De Florio G. (Parma)

Se Pinocchio è il primo personaggio che viene in mente parlando di letteratura per l'infanzia italiana in URSS/Russia, Gianni Rodari è senz'altro il primo autore italiano per bambini a cui si pensa in Unione Sovietica e nei Paesi russofoni. I motivi sono molteplici: la sua opera, felicemente tradotta e letta a partire dagli anni Cinquanta, ma anche il suo spiccato orientamento ideologico e non per ultimo le sue doti umane di interlocutore e attento osservatore del presente – grazie alla poderosa esperienza giornalistica –, ne fanno un simbolo della letteratura per l'infanzia italiana e un maestro del gioco e dell'ironia.

Il presente articolo si propone di inquadrare la ricezione di Gianni Rodari in URSS individuando quale immagine di intellettuale straniero egli abbia lasciato e quale rappresentazione di infanzia e di letteratura per bambini sia riuscito a trasmettere in un Paese in cui la tradizione letteraria rivolta ai più piccoli era già di altissimo livello. Al pari del *Pinocchio* collodiano il suo *Cipollino* si trasforma in una *obraz* che si ripresenta nel tempo sotto varie forme di traduzione intersemantica e che, insieme alla filastrocche, è ancora oggi spunto per riflessioni artistiche e sociali sulla censura e sulla libertà.